

Z ozirom na to, da poslednji občni zbor ni gotovega dneva določil, na katerega bi bil vezan odbor, da je treba ozir imeti na g. Sveteca in tudi na duhovščino, se odloži izredni zbor na ugodniši čas po veliki noči, na dan 16. aprila.

Gledé Raičevega nasveta želi gosp. predsednik, naj bi gospodje, ki so pripravljali in nasvetovali prena-redbo pravil, vso reč še enkrat v roke vzeli, da bi bilo celotno delo.

Gosp. prof. Šuklje predlaga, naj se izvoli odsek 3 članov ter naj izdela organično premembo pravil do prihodnje odborove seje ne oziraje se na nasvete gosp. Raiča, kateri se mu zdijo v mnogih ozirih prenapeti. Gosp. Senekovič odvrne, da gledé pravil se mora ozir jemati na predloge vsakega Matičarja, pri opravljenem redu pa odbor ni vezan se ozirati, ker opravljeni red sestavljati njemu pripada.

Volijo se gg.: Senekovič, Šuklje in Ant. Zupančič, da naj sestavijo načrt, ki se ima avtografiran poslati vsem odbornikom pred ono sejo, pri kateri bo o tem razgovor.

Gosp. predsednik izreče v imenu odbora gosp. prof. Levcu najtoplejšo zahvalo, ker je tako vrlo dobro uredil letopis za leto 1882/3. in ga prosi, naj bi še dalje ostal urednik letopisu.

Gosp. Levce je voljen prevzeti uredovanje tudi za tekoče leto ter se bode dotično povabilo gg. pisateljem v kratkem priobčilo s pristavkom, naj bi došli rokopisi vsaj do 1. junija; „Lovčevi zapiski“ pa naj se dajo v kratkem v natis, in sicer v „Narodno tiskarno“, da bo cela knjiga enakomerna, in v ta namen naj bi se tudi paginiranje nadaljevalo, ker je prva knjiga majhna. Za tiskanje družih knjig pa se gospodarskemu odseku dá nalog, da razpiše konkurs, in sicer za zdaj, ko se prena-rejajo pravila, samo za eno leto, da-si je odbor prepričan, da bi pozneje utegnili hasniše biti, ako se natečaj razpiše za več let. Gledé vpisovanja novih udov se določi, da le oni imajo pravico do letošnjih knjig, kateri se vpišejo do 1. junija 1884. l., ker bi sicer ne bilo lahko določiti števila od-tisov. Dotlej naj tudi vsi Matičarji dopošljejo svojo lastnino. To naj se po časnikih razglasi in tudi preloženje izrednega zbora na dan 16. aprila.

Politične stvari.

Volitev državnega poslanca na Štajarskem na mesto umrlega Mihe Hermana.

Odbor Slovenskega društva za Štajarsko je v seji 15. januarija sklenil p. n. volilcem nasvetovati, da rajnemu g. Mihajlu Hermanu kot najvrednejšega naslednika izvolijo dne 31. januarija t. l. v Ptuji, Rogatci in Ljutomeru enoglasno čast. g. Božidara Raiča, mogočaslužnega župnika sv. Barbare v Halozah. Njegov lastnoročno napisani politični črtež se glasi:

Božidar Raič,

volilcem volilnih okrajev: Gornje-Radgonskega, Ljutomerskega, Ormoškega, Sv. Lenartskega, Ptujkega, Šmarijskega, Rogaškega.

„Bridka smrt pokosila je sredi decembra 1883. leta za nas darovalno življenje blagega gosp. Mih. Hermana, bivšega deželnega in državnega poslanca rečenih volilnih okrajev, in c. kr. vlada razpisala na 31. dan t. m. dopolnilno volitev državnega poslanca. Slovensko ljud-

stvo samo in zastopano po svojih razumnih iz navedenih volilnih okrajev izreklo je svojo iskreno željo, da naprtim težko poslanško breme na svoje rame. Izgovori in izpričevanja niso nič pomagala, torej zgodi se volja narodova; vsaj je glas naroda glas božji. Ako bode moči narodu slovenskemu s tem kaj koristiti, hočem tudi v svojem 57. letu prebiti vse nepravilike, katere so s poslanstvom v zvezi; akopram je naš največi učenjak in točen poznavalec neprijetnih razmer državnega zbora in državnega poslanstva rekel: „pomilujem vsakega, kateri tamo (v državni zbor) pride“. Itak, če je na blagost in srečo sorojakom, podvržem se za nje vsem nadlogam in neprijetnosti, dobro vedoči, da me na to veže sveta dolžnost in iskrena ljubezen do svojega zatirane in zaničevanega naroda slovenskega — vedno vernega svojemu cesarju. Sedaj bi najbrže radi vedeli moje nazore o šolskih, političkih in gospodarskih razmerah?

Slovenci! moje mišljenje in prepričanje narodno-politiško razkrito je v govorih na taborih, pri velikih narodnih svečanostih, skromneje v krajnem in okrajnem šolskem svetu in v okrajnem zastopu, po mojem delovanju in mnogoterih volitvah, posebno pa v sestavkih po raznih naših časnikih. Sicer pa kratko ponavljam svoje naglede v naslednjih točkah:

a) Osnovne, oziroma ljudske šole naj bodo narodne; ako pa je otrok po vse izurjen v slovenskem čitanju in razumenji čitanih sestavkov, v pismu in računu, naj se v imenu božjem potem začne v 3. razredu s čitanjem in pisanjem drugega deželnega jezika, kar pa bi se naj vršilo v isti meri na meji pri naših sosednih drugojezičnih narodih.

Za nemščino, oziroma laščino, odločene so srednje šole, to je, gimnazije in realke, kjer se učni načrt tako uravna, da bodo po dokončani gimnaziji ali realki vsi slovenski učenci na Slovenskem sevsema zmožni slovenščine in nemščine. V to svrhu je treba pred vsem zahtevati slovenskih paralelnih razredov na spodnje-štajarskih gimnazijah. Vsi gimnazijski in realni učitelji po vsem Slovenskem morajo biti zmožni slovenskega jezika v besedi in pismu. Kdor ne zna našega lepega jezika jedrno, naj ne je od naših krvavih žuljev vsakdanjega kruha.

Učiteljišče v Mariboru bodi za Slovenski Štajer slovensko, a nemščina kot obvezni predmet.

Deželno-šolsko svetovalstvo v Gradci dosle prek in prek nemško in nam Slovincem navpik nasprotno, naj se preinači ali kar še bolje želimo, preseli za Slovence na Spodnje Štajersko kot oddelek tako, da bode Slovincem pravično. Vsi šolski nadzorniki Slovincem protivni naj se odstranijo.

Za slovenske pravnike naj se osnujejo početkom 1884/5. šolskega leta na graškem vseučilišči stolice, da se bode slovenski razlagal: občni državljanski zakonik, pravniki in nepravni postopnik, kazenski zakonik, kazenski postopnik, trgovinsko in menjiško pravo, za kar je svetli cesar z najvišim sklepom od 29. dné julija 1870. bil ministru Hohenwartu ukazal v državni proračun vpostaviti 3600 gold., pa liberalna večina državnega zbora jih ni dovolila. Kako bi naj uradniki slovenski uradovali, ako se niso učili?

b) Vsi uradniki na Slovenskem morajo znati slovenski v pismu in besedi; ako ne, srečno! torej tudi z vsemi občinami slovenskimi uradovati slovenski, če se pregrše proti temu, z Bogom! Zakaj bi naš tečni pšeničak tujci kot neznanci našega slovenskega jezika dobivali, in zato se še iz nas norca delali in nas zani-

čevali, a mi Slovenci v svoji domovini naj bi bili zadovoljni z ovsenjakom; vsaj naši bankovci imajo enako vrednost z drugimi, in naši junaki mladenči so hrabri vojaki, kakor drugi, ali še boljši, in cesar jih je pri različnih prilikah pohvalil, rekoč: „Slovenci, dobro!“

c) Spodnje Štajarsko, ker iz Gradca nam se ne daje, cesar nam treba, čeravno mi tam mnogo plačujemo, naj dobi poseben oddelek namestniški na Slovenskem Štajerji, ali kar nam je še ljubše, naj se vsi Slovenci združijo v eno upravo zedinjeno Slovensko.

č) Delavcem naj se počitek privoščijo ob nedeljah in praznikih.

d) Ženitev družine (poslov) in skrajnih ubožcev naj se umno omeji.

e) V gospodarstvenem obziru naj bi tudi nekaj storila država, da se uredi deroča Drava na Slovenskem Štajerji, in naj bi se uresničila železnica, katera bi tekla nad Radgono, Ljutomer, Ormož.

Teh toček izvršitev hočem zagovarjati po svoji zmožnosti in sposobnosti, in še drugih, katere mi bodo častiti volilci pismeno ali ustno naznanili. „Vse za blagost in srečo vseh Slovencev!“

Predragi rojaki slovenski! To je politična izpoved čast. g. Božidara Raiča, verno zapisana zapuščina blagega našega prvoboritelja Mih. Hermana, jedro narodne slovenske politike. Ko to dosegnemo, zagotovljena so nam Slovincem naša slovenska tla, zagotovljen obstanek in napredek na narodni podlagi, postali smo drugim res enakopraven narod, ki zraven enakih bremen tudi vživa enake pravice. Da nam to priboriti pomaga, je čast. g. Božidar Raič najsposobnejši mož. On je naš rojak, porojen od slovenskih kmetskih starišev pri sv. Tomažu nad Veliko nedeljo, izšolan v Mariboru in Gradcu, tukaj v duhovnika posvečen, kaplanil je v Slivnici, posloval kot profesor slovenščine na gimnaziji v Mariboru in pastiruje že mnogo let kot veleskrbni župnik velike župnije pri sv. Barbari v Halozah. Od rane mladosti do sedanje starosti kaže vedno vneto srce za svoj narod; celih 40 let dela in bori se za nas Slovence z besedo, peresom in premoženjem. Njegovo ime daleč slovi kot najodličnejšega, zgovornega, neustrašivega branitelja Slovencev. Njemu moremo z največim zaupanjem izročiti zagovarjanje svojih najsvetejših pravic in zahtev.

Volite ga toraj za svojega poslanca povsod enoglasno, njemu v hvaležno priznanje, narodu slovenskemu pa v čast in korist.

Naslednik gosp. Mihajlu Hermanu bodi naš **Božidar Raič!**

Odbor Slovenskega društva za Štajarsko
s sedežem v Mariboru.

Naši dopisi.

Z Dunaja 20. jan. (*Poslanec Lienbacher; — umori.*)
Znano je, da se solnograški poslanec, dvorni svetovalec Lienbacher, uže dve leti — zdi se mi, odkar nima več upanja postati minister pravosodja — zelo obrača. Do leta 1881. bil je ud Hohenwartovega kluba in tudi izvoljen zastopnik desničnih klubov, pa kujati se je začel, ko različni njegovi šolski predlogi nikakor niso mogli prodreti in on bil je vzrok, da se je tako imenovani „Centrumsklub“ odcepil od kluba Hohenwartovega. Pa tudi nov klub mu ni bil po volji in leta 1882. izstopil je iz njega in postal „divjak“ potegnivši za saboj tudi dva tovariša solnograška dr. V. Fuchsa in pa kmeta Neumayerja. Osamljenost „divjaka“ bila mu je po volji,

dokler ni bila po strašanskih zaprekah sprejeta šolska postava. — Ko je bila ta v varnosti, začel se je pred letošnjimi božičnimi prazniki Lienbacher sukati dalje proti levici naglašaje, da Čehi zahtevajo preveč, ako hočejo „najnovejši čas“, da morajo vsi uradniki na Ceskem znati oba deželna jezika, enako mu protivenje nemških narodov desnice proti Wurmbrandovemu predlogu zaradi nemškega državnega jezika ni bilo več po volji, tako, da je korak za korakom srečno prišel po vsem v tir levičarjev. Zelo je Lienbacherja v oči bodel tudi predlog zaradi gališkega zemljiškega zaklada in krivično se mu je zdelo vse, ako se pod sedanjo vlado polagoma tudi nekoliko gleda na povzdigo blagostanja do sedaj preveč zanemarjenih dežel. In tako je postal danes nekdanji „Reactionär“, „Ultramontanec“ itd., ljubljene levičarskih časnikov „N. fr. Presse“, „Deutsche Zeitung“, „N. W. Tagblatt“ in drugih takih listov, kateri še pred letom na njem niso pustili ne ene dobre dlake.

Zadnje dni mislil je uganiti prav novo s tem, da je poslal kmetijskim poslancem in zastopnikom velikega posestva desničnih klubov, pa razun poljskega, vabila, da naj pristopijo novemu agrarnemu klubu, kateri pa naj bi bil poleg uže obstoječih, pa tudi ta korak je videti le slabo prikrivanje političnega obračanja Lienbacherjevega in uže prihodnji teden pokazal nam bo prej ko ne Lienbacherja v novi podobi, po kateri se bo desnica državnega zbora prepričala, da je Lienbacher tudi gledé desnice imel prav gotove razloge, zakaj je otresivši si vezi klubove se podal med „divjake“.

O grozovitostih, katere sem zadnjič popisaval, nimam danes posebno pomenljivega dostaviti. Morilec Hugo Schenk pa njegov brat Karol in ključar Schlosarek obstali so 4 roparske umore, in skoraj se kaže, da se jim bo za zdaj težko kaj posebnega več dokazalo.

Grozoviti morilec Hugo Schenk je pred svojim odhodom iz policijskega zapora v zapor deželne sodnije policiji še obstal prav strašne reči o tem, kar je nameraval za bližnjo prihodnost v nadaljevanji svojega morilsko-roparskega početja.

Obstal je, da je uže zdaj imel vse pripravljeno in napeljano, da bi bil umoril in oropal še sedem oseb, in to v prvi vrsti hišino iz nekega hotela zahodnjega predmestja dunajskega, katera ima prihranjenih 4000 gld. Pisma Schlosarekova, katera so dobili pri oni hišini, kažejo, da je bila ona prva, kateri je bila namenjena osoda njenih nesrečnih prednic, dogovorjen je bil dan, katerega bi se bili imeli peljati na potovanje in tudi kraj umora.

Daljna za umor odločena oseba bila je gospica pl. Malfati, pri kateri je tovaršica Šenkova Josipina Eder služila. Malfati stanuje v osamljeni vili v Hicingu, namenjeni so bili umoriti gospico, njeno krščenico in starega strežaja, Josipina Eder pa bi bila imela pomagati, da bi bili morilci mogli v hišo, in je baje v ta namen unanja okna ene sobe odprla in samo naslonila; Josipino Eder pa so nameravali samo omamljeno pustiti na morišči, da bi ne bil sum letel tudi na njo. — Zadnje potovanje Schenkovo in pa tovaršice njegove Eder iz Linca na Dunaj imelo je v prvi vrsti namen, dovršiti vse priprave za oropanje gospice pl. Malfati, in ako bi morilcev poprej ne bili zasačili, gotovo bi stara gospica Malfati danes ne bila več živa.

Zdaj se spominjajo, da je hišina Eder koj prvi dan prišla k gospici Malfatovi, in nek mož, katerega zdaj spoznajo, da je bil Schlosarek, prinesel je ž njo njen kofar, prenočila pa prvi dan ni v vili; ko je pa drugi dan zopet prišla v Hicing, prinesel ji je drug mož, namreč Hugo Schenk, sam pismo, na katero mu je koj